

הפיקוח על הוראת "גאוגרפיה-אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"

מתן ציוני בגרות ב"גאוגרפיה אדם וסביבה" תש"ף

אנו נמצאים בעיצומו של משבר הקורונה. במהלך השבועות האחרונים, עם סגירת בתי הספר ומעבר לקשר לימודי באופן אחר, מקוון, חוונו למידה וקשר עם התלמידים באופן אישי – מורה מורה וכיתתו ובאופן ארצי ממלכתי במסגרת השיעורים המקוונים במערכת השיעורים לכלל תלמידי ישראל – בעברית ובערבית.

בהזדמנות זו רוצה להודות לכם המורים הממשיכים ליצור קשר עם התלמידים וללוות אותם בתהליכי למידה משמעותית גם בתקופה קשה זו. בעקבות משבר הקורונה וההחלטה על ביטול בחינת הבגרות החיצונית, מצורפות להלן המלצות לחישוב הציון הבית ספרי ב"גאוגרפיה-אדם וסביבה" תוך מתן גמישות למורים לבחור את האפשרויות העדיפות עבור תלמידיהם. במסמך זה המלצות לחישוב ציוני הבגרות ב"גאוגרפיה-אדם וסביבה" עבור התלמידים שנרשמו לבחינת הבגרות החיצונית במועד קיץ תש"ף (60%), וכן המלצות למתן ציון לתלמידים שלמדו השנה את תחומי ההתמחות במסגרת ההערכה הבית ספרית (40%). כחלק מההערכות, יש להכין טבלת אקסל מסודרת של כל תלמידי הכיתה הלומד את מקצוע, לפי סמל שאלון, ובו פירוט המבחנים והמשימות על פיהם יינתן הציון. תיעוד זה חשוב כדי לאפשר למשרד החינוך לקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר מתן ציוני הבגרות, וכן על מנת לבדוק ערעורי תלמידים במידה ויוגשו.

א. חישוב ציוני בגרות לתלמידי בתי הספר (כיתות י"א, י"ב) שנרשמו לבחינת הבגרות החיצונית

למועד קיץ תש"ף ב"גאוגרפיה-אדם וסביבה" (60% - שאלון 057381/57387)

מתוך ההצעות המפורטות להלן יש לבחור בהקדם את האפשרות המתאימה לכם ולתלמידיכם. מיד לאחר בחירת האפשרות, יש לקבל את אישור מנהל בית הספר לאופן קביעת הציון ולאחר מכן לפרסמם לתלמידים ולהורים.

אם המורה והמנהל סבורים כי יש לחשב את הציונים השנתיים באופן אחר, החורג מהאפשרויות שלהלן, יש הנכם מתבקשים להיוועץ עם המפמ"ר על בסיס הצעה מנומקת וכתובה בטרם פרסום להורים ולתלמידים. את ההצעה יש לשלוח למפמ"ר [בקישור](#).

ציון הבגרות הבית ספרי צריך לשקף באופן מהימן את תפקודו של התלמיד, את ידיעותיו ואת מידת שליטתו במיומנויות הגאוגרפיות כמפורט להלן.

❖ חישוב ציון בגרות המתבסס על למידה במשך שנה אחת, שנת תש"ף

1. 10% מהציון של התלמיד ישקף את ההתנהגות הלימודית, הנוכחות ואת תפקודו עד ליום מתן הציון, כולל במהלך הלמידה מרחוק.
2. 50% - 60% מהציון יהווה הציון בתעודה שניתן בסיום מחצית א.
3. 15% מהציון יהווה מבחן מפמ"ר/מבחן במתכונת מבחן מפמ"ר/משימת סיכום* (פירוט בהמשך)
4. 15%-25% מהציון ישקלל את אירועי הלמידה בבית ספר עד למועד הפסקת הלימודים וכן את הלמידה מרחוק הכוללת שיעורים ומשימות שנערכו באמצעות מערכת השיעורים הלאומית ושניתנו על ידי המורה. מומלץ למורה לתת אירועי הערכה שונים נוספים על פי הנושאים שנכללו במיקוד החומר לקראת בחינת הבגרות, אשר יסייעו לתלמידים לשפר את ידיעותיהם, המיומנויות הגאוגרפיות שלהם ואת ציוניהם.

הפיקוח על הוראת "גאוגרפיה-אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"
❖ חישוב ציון בגרות המתבסס על למידה במשך שנתיים, שנת תשע"ט, שנת תש"ף

1. 10% מהציון של התלמיד ישקף את ההתנהגות הלימודית, הנוכחות ואת תפקודו עד ליום מתן הציון, כולל במהלך הלמידה מרחוק.
2. 25% מהציון יהווה הציון בתעודה שניתן בסיום שנת תשע"ט.
3. 30% - 35% מהציון יהווה ציון מחצית א' של שנת הלימודים תש"ף.
4. 15% מהציון יהווה מבחן מפמ"ר/מבחן במתכונת מבחן מפמ"ר/משימת סיכום* (פירוט בהמשך)
5. 15% - 20% מהציון הבית ספרי ישקלל את אירועי הלמידה בבית ספר עד למועד הפסקת הלימודים וכן את הלמידה מרחוק, הכוללת שיעורים ומשימות שנערכו באמצעות מערכת השיעורים הלאומית ושניתנו על ידי המורה. מומלץ למורה לתת אירועי הערכה שונים נוספים על פי הנושאים שנכללו במיקוד החומר לקראת בחינת הבגרות, אשר יסייעו לתלמידים לשפר את ידיעותיהם, המיומנויות הגאוגרפיות שלהם ואת ציוניהם.

*** הצעות למבחן מפמ"ר או משימת סיכום :**

מתוך הציון המשוקלל של אירועי הלמידה מרחוק יהוו מבחן מפמ"ר בזום/מבחן בית לזמן קצוב או משימת סיכום - 15% מציון הבגרות, כמפורט להלן :

1. **מבחן מפמ"ר :** א. מבחן במתכונת בחינת בגרות בגרסת וורד – word
ב. מבחן במתכונת בחינת בגרות בגרסה מתוקשבת (My Test Box)
הבחינה תשלח למורים על פי רישום מראש במועד שיפורסם בהמשך . [ההרשמה בקישור](#)
המורה רשאי לשנות את המבחן המוצע ולחבר שאלות חלופיות בהתאם לנלמד בכיתתו.
כמו כן, קיימת אפשרות לבחינת התלמידים בעל פה על בסיס השאלות של מבחן מפמ"ר באופן אישי תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים.

2. משימת סיכום :

אפשרות א :

כל מורה (או תלמיד) יבחר שישה שיעורים (שישה נושאים סך הכל, בהתאמה למיקוד) כמפורט להלן :

שימו לב : השיעורים מורכבים ממספר חלקים, אשר פוצלו למספר שידורים – יש לצפות בכל חלקי השיעור, בכל השידורים השייכים לו! **שיעור = נושא במיקוד.**

שני שיעורים העוסקים בגאוגרפיה של ארץ ישראל או שיעור מוקלט ומאמר, שני שיעורים העוסקים בגאוגרפיה של המזרח התיכון, שני שיעורים העוסקים בנתי"ב.

השיעורים המוקלטים מתעדכנים [באתר המפמ"ר](#) .

לאחר הצפייה בשיעורים, התלמיד יבצע, על פי החלטת המורה, שתיים מהמשימות הבאות :

- א. התלמידים יענו על המשימות שנתנו במהלך השיעור (על כל חלקיו) (משימה אחת או יותר לפי קביעת המורה).

הפיקוח על הוראת "גאוגרפיה-אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"

ב. התלמידים יסכמו את הנלמד בכל אחד מהשיעורים (על כל חלקיו) בדרכים מגוונות: באמצעות הכנת סרטון, מפת מושגים, מיפוי תופעות, הכנת תרשים זרימה¹ וכד'.

ג. התלמידים יכתבו לגבי כל אחד מהשיעורים (על כל חלקיו) בהם צפו שאלה או שתיים בעלת שלושה סעיפים בסגנון שאלה בבחינת בגרות. על השאלה לשלב נתונים ו/או מידע ויזואלי אחר (מפות, תמונות רלוונטיות, גרפים, אינפוגרפיקה וכדומה).

אפשרות ב:

התלמידים יכינו משימת סיכום שתכלול תכנון שלהם לארבעה מסעות גאוגרפיים: מסע בארץ ישראל, מסע באחת ממדינות המזרח התיכון, מסע בשתיים ממדינות העולם ביבשות האחרות (רצוי מדינה מהעולם המפתח ואחת מהעולם הנתון/המתפתח).

על משימת סיכום זו לכלול: מפת המסע המוצע בכל אחת מהמדינות, תעודת זהות גאוגרפית כללית על כל אחת מהמדינות (מיקום יחסי ומוחלט, סוגי אקלים עיקריים, יחידות הנוף העיקריות, מספר תושבים ושטח המדינה), פירוט מסלול המסע כולל מפה, ותיאור של לפחות חמש נקודות עניין במהלכו ונימוק בחירת מסלול המסע הנבחר בכל אחת מהמדינות. יש לשלב בעבודה לכל מדינה מפות, תמונות, סרטונים ונתונים עדכניים ממאגרי מידע רלוונטיים ועוד - לפחות מפה ושני ייצוגים נוספים לכל אחת ממדינות המסע.

ב. התקדמות במשימות ההערכה החלופית (40%) גם בעת הלמידה מרחוק

חשוב מאוד לנצל כראוי את תקופת הלמידה מרחוק על מנת לקדם את התלמידים לקראת סיום הלמידה והמטלות במסגרת ההערכות החלופיות ובכללן מסלול הסייבר הגאוגרפי.

יש לבקש מהתלמידים לסיים ככל שניתן את המשימות בלמידה מרחוק ולשקלל את הרכיבים שכבר נעשו. יש לאפשר לתלמידים שלא השלימו את כל ההערכה החלופית, להשלים באמצעות משימות הניתנות לביצוע מרחוק- כמו למשל: סקר אינטרנטי, מיפוי דיגיטלי וניתוח נתונים, ראיון מוקלט, תוצר יצירתי, הצגת משימה עיונית בעל פה, בהיקף המקביל לחלק בהערכה אותו התלמידים לא הספיקו לבצע. פרטים לגבי אופן דיווח מרכיב ההערכה הבית ספרית ב[אתר המפמ"ר](#).

בברכה,

פנינה גזית

מנהלת תחום דעת (מפמ"ר)

"גאוגרפיה – אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"

¹ ניתן להעזר במדריכים הנמצאים ב[קטלוג החינוכי](#)